

Dorobek, Franciszek

Zagadnienia kulturalne Płocka w okresie dwudziestolecia

Notatki Płockie 10/2-32, 34-38

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZAGADNIENIA KULTURALNE PŁOCKA W OKRESIE DWUDZIESTOLECIA

Część I.

1. UWAGI OGÓLNE.

Wyszkalał się w Płocku nawyk odwoływania się przy każdej okoliczności omawiania spraw i zagadnień kultury do wielkich i szczytnych tradycji lat przedwojennych, do przymerzania faktów i zdarzeń dnia dzisiejszego do wzoru chyba a nie wzorca okresu międzywojennego.

Jest rzeczą ponad wszelką wątpliwość oczywistą, bez uciekania się do porównawczych opracowań i materiałów, których zresztą prawie zupełnie brak, że Płock tamtych lat w odniesieniu do innych miast tego typu a niejednokrotnie i od niego większych, posiadał silnie rozwinięte życie kulturalne. Niemniej było ono swoim zasięgiem i rodzajem instytucji ograniczone do środowisk bardzo wąskich, niemal w niektórych wypadkach elitarnych. Środki masowego przekazu kulturalnego z uwagi na stosunkowo dużą pauperyzację społeczeństwa działały w niewielkim zakresie (np. kino, radiofonia).

Wielowarstwowy i wielostokowy układ płaszczyzn ideowo-kulturalnego działania ośrodków politycznych i społecznych, niektórych w dużej mierze wstecznych a niekiedy antyludowych, odpowiadał podziałowi na kulturę elitarną i wulgarną. Obok środowisk twórczych reprezentujących nowoczesną myśl i wysoki poziom tej myśli, jak Towarzystwo Naukowe Płockie, Towarzystwo Techniczne, Klub Artystyczny Płocczan, Teatr Miejski, Towarzystwo Muzyczne, pełniły się chwasty naiwnej dydaktyki społecznej, politycznej i obyczajowej, uprawianej przez różnego rodzaju stowarzyszenia religijne, prawicowe partie polityczne a wyrażające się w organizowaniu przypadkowego zresztą ruchu amatorskich teatrzyków i stałej działalności wydawniczej (codzienne gazety, tygodniki, miesięczniki i broszury).

Okres lat 1918 — 1939 stanowi trudny do zsyntetyzowania obraz procesów rozwojowych i struktury kulturalnej w Płocku, będącej częścią całości jaka była wówczas w całym kraju. Stanowi to zadanie dla badaczy, na których syntezę czeka społeczeństwo. Trudność w porównywaniu dwóch okresów stanowi brak rzetelnych badań tamtego okresu.

Odwoływanie się do tamtych wzorów dla aktualnych potrzeb jest bez większego praktycznego znaczenia z uwagi na:

- zmienione warunki społeczno-ekonomiczne,
- uznanie proletariatu jako klasowej siły kulturo-twórczej,

- rozwój i powszechne posługiwanie się nowoczesnymi środkami masowej komunikacji (radio, telewizja).

Można jedynie mówić o świadomym wyborze tradycji kulturalnych, których treść może być i jest włączana w procesy rozwojowe i strukturę kultury dzisiaj.

Przedmiotem niniejszego szkicu jest próba ukazania rozwoju placówek kulturalnych w Płocku na przestrzeni 20 lat powojennych.

2. U PROGĘ WOLNOŚCI.

Płock podobnie do innych miast włączonych w granice administracyjne III Rzeszy poddany był szczególnemu terrorowi niemieckim. Najbardziej władze okupacyjne uderzały w inteligencję, niszcząc ją w obozach i więzieniach. Część tylko uratowała się uchodząc do innych miast i dzielnic Polski (Generalne Gubernatorstwo), a niedobitki wróciły jedynie z miejsc zagłady. Oprócz najdotkliwszych spustoszeń w ludziach dołączyły się dewastacje szkół, zniszczenie bibliotek i zbiorów muzealnych, rozebranie szkoły podstawowej na ul. Dobrzyńskiej i Teatru Miejskiego.

Przed nową władzą w oswojonym mieście stały, zdawać by się mogło, tylko w zakresie oświaty i kultury trudności nie do pokonania. Jednak zapal i pełne bez reszty poświęcenie sprawom narodowej kultury, przede wszystkim wśród nauczycieli szkół podstawowych i średnich, potrafiły z dymiących jeszcze popiołów wzniesić pożar życia i czynu.

Z całą pasją rozpoczęto organizację szkół podstawowych i ogólnokształcących. Oprócz istniejących przed wojną, stworzono nowe lub wyżej zorganizowane szkoły zawodowe. W niespełna dwa miesiące po wyzwoleniu (luty, marzec 1945) ruszyły prawie wszystkie placówki oświatowe. Równolegle do szkół, jako pierwsze z placówek kulturalnych, rozpoczęły swoją działalność: jedyna w mieście czytelnia dostępna dla wszystkich tj. czytelnia Tow. Nauk. Płockiego (12 lutego) i kino (3 marca). Na przełomie lutego i marca 1945 r. działacze PPR zaczęli wydawać dwa razy w tygodniu pismo „Jedność”. W kilka miesięcy później, bo w czerwcu 1945 roku, zaczęło wychodzić raz w tygodniu pismo PPS „Robotnik Mazowiecki”. W tym samym czasie rozpoczęła działalność pierwsza świetlica Związków Zawodowych Pracowników Budowlanych i Zawodów Pokrewnych.

W latach 1945 — 1947 największą aktywność kulturalną przejawiały szkoły, z których

na czoło wysuwały się Liceum imienia Stanisława Małachowskiego, Liceum Handlowe, Ludowy Instytut Muzyczny. Na przełomie lat 1945—46 zorganizowano szereg koncertów, przedstawień teatralnych, oraz wystaw. Pierwszą była wystawa Ziemi Zachodnich w Liceum Handlowym (styczeń 1946 r.)

Dla uzupełnienia dodać trzeba, że organizatorami życia kulturalnego była młodzież dorosła, której ukończenie szkoły przerwała wojna, a więc element z doświadczeniem życiowym, poważny i twórczy w działaniu.

Na specjalną uwagę zasługuje kulturalna, a przed wszystkim publicystyczna działalność Jana Plisko, Płoczanina, poety zakochanego w swoim mieście. Wydany w 1946 roku tomik wierszy „Moje miasto” rozszedł się bardzo szybko, a systematycznie drukowane w „Jedności,” felietony z podpisem „Pik,” czytowane były przez wszystkich. Dużo również w kulturalne życie powojennego Płocka wnieśli artyści-malarze bracia Śliwińscy, nauczyciele i twórcy Ludowego Instytutu Muzycznego prof. T. Paciorkiewicz i K. Askanas i inni.

Wybuch inicjatyw i niezwykła aktywność środowiska miała swoje źródło w doświadczeniach lat międzywojennych i głodzie społeczno-kulturalnego działania z jednej strony oraz w ogóle w głodzie kultury z drugiej strony. Zahamowana przez wojnę i jej okrucieństwa możliwość zaspokojenia potrzeb kulturalnych daleko już szerszych mas społecznych, bo do uczestnictwa w kulturze przystąpiła w całej swej masie klasa robotnicza, przesądziły o wyborze ideowym kultury, kierunkach i strukturze jej działania w okresie powojennym.

Oczywiście nie odrazu wykrystalizowały się zarówno w działaniu kultury, jak i mas uczestniczących w procesach kulturowych, jednoznaczne treści ideowe, niemniej całe działanie było elementem rewolucji społecznej w ogóle, a rewolucji kulturalnej w szczególności. Tak jak w całym kraju, również w Płocku w ostrej walce klasowej dokonano wyboru treści i stylu kultury, która powszechnie nazywa się kulturą masową socjalistycznego społeczeństwa.

Zwycięstwo nad faszyzmem sił postępu społecznego doprowadziło do zaniku w kulturze pojęcia wieczności i naturalności ładu mieszczańskiego, którego wykwitem była kultura elitarna. Współżycie kultury elitarniej i prymitywnej ludowej zastąpione zostało przez kulturę masową. Społeczeństwo naszego miasta jak i cały naród weszło w nowy jakościowy i ilościowy kształtujący się proces kulturalny. Badacze dziejów najnowszych zwykli dzielić lata powojenne na trzy podokresy: 1945—1949, 1950—1955, i od roku 1956 do chwili obecnej. Jest to podział wskazujący na ogólnie w całym kraju kształtującą się politykę kulturalną. W identyczny sposób, zgodnie z tym podziałem w czasie i normami w nim obowiązującymi, realizowana była polityka kulturalna i w Płocku. Rozmach lat 1945—1949 w innym

układzie stosunków i warunków, cechuje okres po roku 1956. Wyższy poziom przemian ustrojowo-społecznych, związanie całości życia kulturalnego ze służbą budownictwa socjalistycznego stanowi strukturalne elementy procesu rozwojowego kultury. Podjęcie w 1961 roku przez Miejską Radę Narodową Uchwały Nr III/13/61 zakreślającej perspektywiczny program działania i rozwoju kultury w mieście, stanowi pierwszą w dwudziestolecie powojennym i pierwszą w ogóle w historii miasta próbę wypracowania zasad i kierunków polityki kulturalnej środowiska poddanego działaniu sił inwestycyjnych, którego społeczne skutki występować będą w sposób trwały na stale rosnącej krzywej wzrostu industrializacji Płocka.

3. CZYNNIKI KSZTAŁTUJĄCE NOWE OBLCZYE KULTURY

Płock nie był nigdy miastem przemysłowym, nawet w niedalekiej, bo dwadzieścia lat wstecz sięgającej historii. Nie miał w przeciwieństwie do pobliskiego Włocławka rozwiniętego proletariatu przemysłowego. Mimo to posiada szczytne tradycje rewolucyjne zarówno plebejskich warstw miejskich jak i robotników rolnych w okolicznych obszarach majątkach. Działalność Rady Delegatów Robotniczych, strajki służby folwarcznej, krwawe starcia z policją bezrobotnych — stanowią ważne i istotne akcenty działalności sił lewicy.

W roku 1937 w małych prywatnych fabryczkach narzędzi rolniczych, warsztatach skutniczych, tartakach, młynach, zakładach mięsnych zatrudniano ogółem ca 600 osób, a w warsztatach różnej branży pracowały 1382 osoby. Zwiększającej się liczbie ludności nie odpowiadał wzrost miejsc pracy. Naturalna migracja z przeludnionej wsi do miasta, zresztą skromna liczbowo w okresie międzywojennym, powiększała i tak potężną masę niewykwalifikowanych robotników miejskich, dla których zawsze brakowało pracy. Według obliczeń Stefana Szlimma, Płock w roku 1935 posiadał 2000 bezrobotnych. Zupełny brak przemysłu — tego zasadniczego bodźca rozwojowego miasta i najważniejszego czynnika kształtującego treść i styl kultury, odcisnął charakterystyczne piętno na przestrzenno-architektonicznym kształcie miasta, zaciążył na koncepcji perspektyw rozwojowych Płocka, w której nie brano w rachubę budowy fabryk. Prezentująca rozwój ludnościowy tablica 1, obejmująca okres 60 lat, wskazuje wyraźnie na rok 1946, jako datę zwrotną w dziejach miasta.

Porównanie wzrostu liczby ludności w cyfrach bezwzględnych w nawet nierównych czasowych okresach: 1900—1938, 1945—1963, stanowi wystarczającą podstawę dla wyprowadzenia wniosku o tempie uprzemysłowienia.

Okres powojenny z uwagi na szybkość i skalę urbanizacji podzielić można na dwa podokresy: 1946—1960 i 1960 do chwili obecnej.

Ludność miasta Płocka
(zameldowani na stałe)

Tablica Nr 1

L a t a	Liczba ludności ogółem w tysiącach
1900	27,0
1921	25,8
1931	32,8
1938	33,8
1946	28,5
1949	30,9
1950	31,1
1955	37,0
1956	38,9
1957	39,9
1958	40,7
1959	41,7
1960	42,8
1961	46,0
1962	47,9
1963	50,0

W latach 1926—1960 na inwestycje ogółem w mieście wydatkowano 830 milionów złotych. Powstały duże nowoczesne zakłady przemysłowe (Fabryka Maszyn Żniwnych, Zakłady Stolarstwa Budowlanego, Zakłady Jajczarsko-Drobiarskie i inne), a istniejące dawniej rozbudowano (Stocznia, Zakłady Mięsne itp.).

Rok 1960 był zwrotnym w tysiącletnich dziejach miasta. Budowa nowoczesnego przemysłu chemicznego zmienia nie tylko krajobraz miasta, ale w sposób zasadniczy przekształca treść i styl życia jego mieszkańców. O skali industrializacji najlepiej informuje cyfra 7 miliardów złotych wydatowanych na inwestycje w Płocku w planie 5-letnim (1961—65). Tak dużymi rozmiarami industrializacja powoduje również wielkie przemiany demograficzne, objawiające się w różnie kształtujących się migracjach (wieś—miasto, stary okręg przemysłowy, względnie już zainwestowany — powstający zespół przemysłowy), zatrudnieniu, procesach urbanistycznych, (krzyżujących się wzajemnie: rustyfikacji przejściowej miasta i urbanizacji przybyłych do miasta ludzi wsi).

Tempo i przyrost zatrudnienia tak charakterystyczny dla szybko uprzemysławiającego się Płocka ilustruje tablica Nr 2.

Zatrudnienie

Tablica Nr 2

L a t a	Zatrudnienie	
	ogółem	w tym kobiet
1950	11.895	3.215
1955	12.650	3.848
1960	15.969	4.533
1961	20.181	5.454
1962	23.857	6.260
1963	26.327	7.026

Nieznane kiedyś w tych rozmiarach zatrudnienie kobiet, wykazujące w dalszym ciągu dynamizm, stanowi w kształtowaniu się stosunków społecznych zjawisko nowe, rodzące cał-

kiem nowe konsekwencje cywilizacyjne i kulturalne. Typowy dla obszarów intensywnie uprzemysłowianych wzrost zatrudnionych w budownictwie (na przykładzie Płocka: w roku 1958 w budownictwie zatrudnionych było tylko 9% ogółu pracujących, to dla roku 1964 wskaźnik ten wynosi 29%, podczas gdy pracujący w przemyśle stanowili w 1958 roku 48% ogółu zatrudnionych — to cyfra ta w roku 1964 wynosi 37%), powoduje aktywizację zawodową ludności wiejskiej. Powstają trwałe więzi pracy ludzi stale mieszkających na wsi z wielką budową. Rosnące w rozmiarach dojazdy do pracy (1961 — 2838 dojeżdżających, 1962 — 5117, 1963 — 6816) stanowią w życiu mieszkańca ziemi płockiej novum rodzące nie tylko odmienność treści i stylu życia, a przede wszystkim powodują zmiany w strukturze klasowej, polegające na przesunięciu znacznej liczby zaktywizowanych zawodowo ludzi na korzyść robotników przemysłowych.

Trzecim, oprócz industrializacji i przemian demograficznych, czynnikiem kształtującym nowe oblicze kultury jest rozwój oświaty.

Rozwój oświaty w Płocku

Tablica Nr 3

Lp.	Wyszczególnienie	1950	1960	1963	
I.	Przedszkola				
	Liczba przedszkoli	8	10	11	
	Liczba dzieci w przedszkolach	*	808	1.147	
II.	Szkoły podstawowe				
	Liczba szkół podstawowych	9	11	15	
	Liczba uczniów	4.199	7.238	8.633	
	Liczba izb lekcyjnych	*	116	140	
	Liczba uczniów na 1 izbę lekcyjną	*	62	62	
	Liczba uczniów w szk. podst. dla pracujących	196	270	404	
III.	Szkoły wyższe, licealne, technika i zasadnicze				
	Liczba słuchaczy wyższ. uczelni	—	—	380	
	Licz. słuch. w szk. (po XI klasie)		440	904	
	Licz. uczn. w lic. ogół. dziennych	1.058	1.010	1.451	
	Licz. uczn. w lic. ogół. dla prac.	*	350	507	
	Liczb. uczn. w tech. dziennych		490	900	
	Liczb. uczn. w tech. dla pracujących	1.598	370	532	
	Liczba uczn. w zas. szk. zawodowych		600	2.590	
	*) brak danych				

Wszechstronny, dostosowany do potrzeb gospodarki narodowej, a przede wszystkim zwią-

zany z charakterem przemysłu w Płocku i regionie, rozwój oświaty jest czynnikiem bardzo ważnym nie tylko na bierne uczestnictwo w kulturze, ale przede wszystkim na czynną postawę kulturalną w środowisku. Rozwój życia kulturalnego opiera się w naszym mieście tak jak i w całym kraju o stałe i stale wzrastające działanie wymienionych wyżej czynników, które przesadzają o modelu współczesnej polskiej kultury.

Inna była geneza kultury dwudziestolecia międzywojennego. Szczególnie wyraziście rysowała się na przykładzie naszego miasta.

INSTYTUCJE I PLACÓWKI KULTURALNE W DWUDZIESTOLECIU

Organizacja życia kulturalnego w Płocku, tak jak i w całym kraju, jest zinstytucjonalizowana. Decyzje instytucji polityki kulturalnej takich jak rada narodowa, organizacje młodzieżowe, społeczne i zawodowe, uwarunkowane

są przez funkcje kierownicze i ideowo-wychowawcze partii. Organizacja ta dokonuje się w ramach narodowego planu gospodarczego i budżetu.

Placówki kulturalne finansowane są bądź z budżetu terenowego, bądź centralnego oraz przez rady zakładowe przedsiębiorstw, z funduszków organizacji młodzieżowych. W ramach budżetu odróżnić można jeszcze wydatki na kulturę w różnych działach budżetu.

Przedstawione poniżej wydatki na zadania kultury wykazują niezwykle wysoki wzrost preliminowanych środków na poszczególne zadania w ostatnich pięciu latach. Tak gwałtowny skok w wielkości przeznaczonych kwot wynika z rozszerzenia zadań poszczególnym placówkom, potrzeby gruntownej ich przebudowy i nowej organizacji, dostosowanych do szybko zmieniających się warunków życia mieszkańców miasta, wynikających z ogromnej skali i tempa industrializacji.

Tablica Nr 4

**Wydatki jednostkowego budżetu m. Płocka
w latach 1960 — 1965
na zadania Wydziału Kultury**

Zadania	Wydat. ogółem		w tym w latach					
	bież.	inwes.	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Pł. Dom Kultury	2.467	41	—	505	557	500	500	405
Świetlica PZPT	35	—	—	35	—	41	—	—
Biblioteka Miejska	1.680	—	209	266	250	297	304	354
Muzeum Mazowieckie	2.649	49	177	391	493	550	517	521
Różne akcje kultury	952	—	9	25	138	15	266	196
	7.783	90	436	1.300	1.438	1.547	1.587	1.475
			9	25		56		

Uwaga: w liczniku — wydatki bieżące
w mianowniku — wydatki inwestycyjne.

Największy skok w wysokości finansowania wykazuje Muzeum (całkowicie przeorganizowane), Dom Kultury, którego budżet w chwili przejęcia (1960 r.) od Prezydium Powiatowej Rady Narodowej wynosił zaledwie 170 tys. zł.

Pięciokrotny wzrost środków na różne akcje kulturalne w stosunku do roku 1960 spowodowany został organizacją imprez masowych.

Budżet Wydziału Kultury nie obejmuje wydatków na tak ważne placówki kulturalne, jak: Szkoła Muzyczna oraz Dom Kultury Dzieci i Młodzieży, umieszczone w innych przedziałkach klasyfikacji budżetowej. Trudno również zorientować się w wysokości wydatków na działalność świetlic i klubów zakładowych. Rozproszenie środków między różnych dysponentów tej samej działalności prowadzi do częstego nieraz powielania form kulturalnych bez istotniejszej potrzeby.

Podejmowane przez Prezydium Miejskiej Rady Narodowej kilkakrotne wysiłki skoordynowania środków na wspólnym rachunku nie dały rezultatów. Opór władz związkowych był zbyt silny. Lęk przed „dyrygowaniem”, utratą „samodzielności” — był tak wielki, że do zgromadzenia środków, jako zasadniczego warunku najbardziej racjonalnej koordynacji i zgodnego z nowoczesnymi wymogami kształtowania polityki kulturalnej, w zamierzonych przez Prezydium Miejskiej Rady Narodowej granicach nie doszło.

5. K I N A

Nowoczesną instytucją uczestnictwa w kulturze jest kino, którego sala stała się najbardziej demokratycznym miejscem dla upowszechnienia kultury oraz prowadzenia społecznej pedagogiki kulturalnej.

Drugą placówką kulturalną, która rozpoczęła działalność po wojnie, było właśnie kino,

któremu nadano nazwę „Przedwiośnie”. 3 marca 1945 roku, w niespełna półtora miesiąca po wyzwoleniu Płocka, kino rozpoczęło swoją normalną i systematyczną pracę. Pierwszym granym filmem był przechowywany w czasie okupacji, a wyświetlany w przeddzień wybuchu wojny polski film „Niezapomniana melodia” z dodatkiem „Polska w Gdańsku”.

W roku 1956 powstały dwa kina związkowe: Kino „Mazur” Związku Zawodowego Pracowników Gospodarki Komunalnej o 180 miejscach, początkowo o wąskiej taśmie a od roku 1958 o taśmie normalnej, kino „Stoczniowiec” Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców o 180 miejscach, obsługujące ludność Radziwia. Ze względu na zdekapitalizowany budynek i bezpieczeństwo przeciwpożarowe w listopadzie 1963 roku kino „Stoczniowiec” zawiesiło

swą działalność. Od września 1957 roku do grudnia 1960 czynne było kino „Metalowiec” Związku Zawodowego Metalowców. Miało swoją siedzibę tam, gdzie obecnie mieści się Klub ZMS „Marabut”. Posiadało 90 miejsc. Wyświetlało filmy jedynie trzy razy w tygodniu.

Z dniem 1 maja 1960 roku Wojewódzki Zarząd Kin uruchomił dla młodzieży w gmachu kina „Przedwiośnie” kino „Aktualności” na 80 miejsc. 15 września 1961 roku rozpoczęło bardzo ruchliwą działalność kino „Diana” (350 miejsc) zorganizowane przez Mazowiecką Spółdzielnię Pracy. W Domu Kultury Budowniczych Kombinatów w sierpniu 1962 roku zorganizowane zostało przez Wojewódzki Zarząd Kin kino „Petro” o 300 miejscach obsługujące mieszkańców hoteli robotniczych w Białej oraz pobliskich wsi powiatu płockiego.

Tablica Nr 5

Kina w Płocku w latach 1945—1964

Lata	Ilość kin	Ilość miejsc	Ilość miejsc na tys. mieszk.	Ilość wyświetlanych filmów	Ilość seansów	Ilość widzów	Liczba widzów na 1000 mieszkańców
1945	1	1017	*	157	706	345.600	*
1946	1	1017	35,6	198	768	417.600	14.301
1947	1	1017	33,7	192	752	418.300	13.850
1948	1	1017	33,4	190	763	413.186	13.591
1949	1	1017	32,9	194	756	422.091	13.608
1950	1	1017	32,7	194	764	402.117	12.930
1951	1	1017	31,8	197	770	421.180	13.203
1952	1	1017	31,0	196	768	430.285	13.116
1953	1	1017	29,1	198	770	445.944	12.777
1954	1	1017	28,3	187	782	502.110	13.985
1955	1	1017	27,5	192	787	504.827	13.644
1956	3	1447	37,2	384	1377	554.913	14.166
1957	3	1447	36,2	392	1411	575.170	14.415
1958	3	1447	35,6	388	1610	563.118	13.869
1959	3	1447	34,7	392	1617	567.270	13.603
1960	4	1527	36,0	584	2061	595.174	14.037
1961	5	1877	42,2	631	3430	563.050	10.427*
1962	6	2177	45,7	699	3790	733.117	15.400
1963	6	2177	44,0	696	3554	676.550	13.670
1964	5	1997	*	*	*	*	*

Mimo, iż w Płocku liczba widzów na 1000 mieszkańców kształtuje się wyżej od przeciętnej krajowej (1960 — 11083, 1961 — 10518, 1962 — 9844) widać wyraźny spadek uczestnictwa w kinach. Wpływa na to wiele czynników, jak: rozwój telewizji, zwiększona ilość przedstawień estradowych i kulturalnych, imprez masowych, rozwój urządzeń rekreacyjnych, sportowych a przede wszystkim dobór filmów.

Wysoki wskaźnik ilości miejsc na 1000 mieszkańców w stosunku do wskaźników ogólnopolskich (1960 — 20,1; 1961 — 20,3; 1962 — 20,6) będzie malał z dwóch powodów: a) zwiększenie się liczby ludności w mieście, b) zmniejszenie się ilości miejsc na skutek zamknięcia kin, z których już uległo likwidacji kino „Stoczniowiec” a następnie w najbliższej przyszłości

zostanie zamknięte kino „Mazur” z uwagi na rozbudowę miasta.

Wskaźnik lat 1962 i 1963 powinien być skorygowany w wyliczeniu (mniej 300 miejsc) o miejsca kina „Petro”, które wyłącznie obsługuje nielicznych już dzisiaj mieszkańców hoteli robotniczych a przede wszystkim ludność wiejską.

Ciekawym fragmentem działalności kulturalnej jest istnienie w Płockim Domu Kultury od trzech lat Dyskusyjnego Klubu Filmowego, który skupia kinomanów miasta.

Na kronikarską uwagę zasługuje również ciekawa w swoim czasie próba wychowania widza prowadzona przez kino „Diana”: „Dni Dobrego Filmu”, które są aktualnie prowadzone i ciekawy ze szkodą dla widza przerwany eksperyment „Dni Filmów Narodów”.

*) Przez okres kilku miesięcy kino „Przedwiośnie” było nieczynne z powodu remontu.